

Integraal Uitvoeringsplan Jeugd 2025

Samenvatting

Op basis van de Jeugdwet 2015 zijn gemeenten sinds 2015 wettelijk verantwoordelijk voor preventief jeugdbeleid en het inzetten van jeugdhulp waar nodig. De vraag naar jeugdhulp is de laatste jaren gestegen. Hierdoor ontstaan wachtlijsten, met name voor jeugdigen met meer complexe problematiek. In Zuidplas is op basis van verschillende landelijke en regionale opgaven en de ambities uit het collegeprogramma, een Integraal Uitvoeringsplan Jeugd 2025 opgesteld.

De centrale ambitie van dit Integraal Uitvoeringsplan Jeugd is het versterken van de sociale basis voor jeugdigen en hun gezinnen. Daarnaast normaliseren van dat wat bij “het normale leven” hoort. Uitgangspunt is dat jeugdhulp hierdoor toegankelijk is voor de (kwetsbare) jeugdigen voor wie de inzet van jeugdhulp noodzakelijk is. Met het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd willen wij de toegang tot jeugdhulp en de kwaliteit van jeugdhulp verbeteren en daarnaast de jeugdhulpkosten terugdringen.

Bij de uitvoering van dit plan sluiten we aan bij de uitgangspunten die zijn vastgesteld in de startnotitie visie Sociaal en Maatschappelijk Domein (zie bijlage 2). Nadat de Visie Sociaal en Maatschappelijk Domein is vastgesteld wordt op basis van deze visie gewerkt aan het Integraal uitvoeringsplan 2026-2029.

Het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd 2025 heeft 2 actielijnen:

- Actielijn 1: versterken preventie, normaliseren en vroegsignalering: een stevige sociale basis
- Actielijn 2: duurzaam oplossen door een brede analyse en samenwerken

Met actielijn 1 willen we bereiken dat inwoners beter geïnformeerd en geadviseerd worden over opvoeden en opgroeien. Ook willen we dat jeugdigen en/of ouders met andere jeugdigen en/of ouders kunnen praten over vragen en zorgen rondom opgroeien en opvoeden van hun kinderen. Als jeugdigen en hun ouders meer ondersteuning nodig hebben, willen wij dat zij sneller en effectiever geholpen worden met hun hulpvraag;

Met actielijn 2 willen we bereiken dat hulpvragers en ook professionals zicht krijgen op de kern van het probleem door het uitvragen van alle leefgebieden om passende en effectieve hulp in te zetten. Daarnaast merken jeugdigen en/of ouders dat professionals goed met hen en andere betrokken professionals samenwerken om problemen duurzaam op te lossen.

Bij iedere actielijn kijken we terug op het gevoerde beleid en de ingezette activiteiten in de periode 2020-2024. Een deel van de ingezette activiteiten vinden een vervolg in het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd 2025. De actielijnen zijn uitgewerkt in doelen en actiepunten voor 2025, welke op hoofdlijnen terug te vinden zijn in de tabel op pagina 3.

In de gemeentebegroting 2025 is vanaf 2025 ieder jaar een aanvullend bedrag beschikbaar gesteld voor de versterking van het preventief jeugdbeleid. In 2025 wordt dit budget als volgt besteedt:

	Kosten 2025
Actielijn 1: Versterken preventie, normaliseren en vroegsignalering: een stevige sociale basis	
Optimaliseren van (het gebruik van) interventies, o.a. het CJG Cursusbureau en het Jeugd en Jongerenwerk	-
Verbeteren vindbaarheid informatie sociaal domein	-
Organisatie vervolgbijeenkomsten op thema n.a.v. de prepuber beurs, bijv. digitale veiligheid	K
Inzet leefstijlquiz op alle basisscholen, t.b.v. school en wijkgerichte preventieve interventies m.b.t. leefstijl	K
Sport inzetten om de sociale basis te versterken	-
Bestrijden ongelijke kansen en achterstanden (voortzetten onderwijsachterstandenbeleid)	-
Inzetten op preventie in basisonderwijs door de inzet van Zorg Advies Teams, Dealbreakers, het Jeugdpreventieteam vanaf 8 jaar en de organisatie van themagerichte bijeenkomsten	-
Inzet externe begeleiding voor de ontwikkeling van visie op normaliseren, samen met de partners	K
Uitvoering actiepunten lokale aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling 2024 – 2028	-
<ul style="list-style-type: none"> • Aansluiting bij landelijke campagnes, zoals de Week tegen Kindermishandeling • We trainen binnen de gemeentelijke organisatie medewerkers die klantcontact hebben op de signalen van Huiselijk Geweld & Kindermishandeling. • We voeren verschillende acties uit in het kader van meer bekendheid en bewustwording rondom huiselijk geweld, signaleren, de meldcode en complexe scheidingen • We vergroten de kennis m.b.t. signaleren en de meldingsbereidheid bij inwoners via de actualisatie en verspreiding van de EHB-ZO kaart • Organisatie van een informatieve sessie voor raadsleden over Huiselijk Geweld • We richten een lokale kamer zorg en veiligheid op waaraan diverse partners deelnemen. • Aansluiting bij de website www.scheidingsplein.nl • Actieve deelname aan de opzet van een regiovisie op complexe scheidingen, niveau Midden-Holland 	
<i>De kosten van deze actiepunten worden bekostigd vanuit de lokale aanpak HG&KM.</i>	
Versterking beleid Kansrijke Start:	K
<ul style="list-style-type: none"> • Inkoop van 4 aanvullende trajecten é prenataal (€ 5.000,-) • Continuering bijdrage voor Centering Zwangerschap (€ 2.000,-) • Opzet ouder-kind café (€ 6.000 in 2025 voor de voorbereiding/de start, € 8.000,- vanaf 2026) • Voortzetten van het prenataal huisbezoek (PHB) bij kwetsbare zwangeren door de JGZ • Continuering van de financiering van Home Start in 2025 en 2026 • Inkoop, vanaf 2025, van de interventie Nu Niet Zwanger. Bekostiging vindt plaats vanuit de lokale aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling. • Inzet op vroegsignalering van armoede en schuldenproblematiek bij zwangere vrouwen en het informeren van deze doelgroep • Aansluiting bij de regionale ketenaanpak Kansrijke Start, niveau Midden-Holland, in de eerste plaats voor wat betreft het vullen / lanceren van de zorgpaden-tool. 	
Actielijn 2: Duurzaam oplossen door brede analyse en samenwerken	
Implementatie werkwijze brede analyse, aansluitend op de uitgangspunten van 1Gezin1Plan1Regisseur.	-
Kansrijke Start: versterking van de samenwerking tussen professionals:	-
<ul style="list-style-type: none"> • Actualisatie van de sociale kaart Kansrijke Start Zuidplas voor professionals • Mogelijke toevoeging van de Kraamzorg aan het lokale kernteam Kansrijke Start 	
Het up-to-date houden van de in het kader van dit plan nieuw beschikbare digitale informatie	K
Opzet trainingsaanbod stichting ZO! t.b.v. de implementatie van de brede analyse	K
Aanscherpen definiëring en werkproces casusregie en procesregie	-
TOTAAL	K

NB. Daar waar in de tabel bij de kosten een - is opgenomen, worden deze kosten begroot binnen een ander budget of programma of zijn er geen kosten verbonden aan de in te zetten actie.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
1. Landelijke, regionale en lokale kaders voor dit uitvoeringsplan	6
2. Situatie in de gemeente Zuidplas	7
2.1 Achtergrond jeugd in Zuidplas	7
2.2 Gebruik van geïndiceerde jeugdhulp	8
2.3 Rol van de gemeente.....	9
2.4 Samenwerkingspartners	9
3. Ambities, actielijnen en doelstellingen.....	11
4 Actielijn 1: Versterken preventie, normaliseren en vroegsignalering: een stevige sociale basis	12
4.1 Bevindingen uit andere gemeenten en onderzoek	12
4.2 Terugkijken op beleid en activiteiten 2020-2024 preventie en vroegsignalering.....	15
4.3 Beleid en activiteiten 2025: preventie en vroegsignalering	17
4.4 Wat merkt de inwoner?.....	19
4.5 Regionale interventies en activiteiten	19
5 Actielijn 2: Duurzaam oplossen door brede analyse en samenwerken	21
5.1 Voorbeeld gemeente Montfoort en bevindingen uit onderzoek.....	21
5.2 Terugkijken op beleid en activiteiten 2020-2024 duurzaam oplossen	22
5.3 Beleid en activiteiten 2025 duurzaam oplossen en samenwerken	23
5.4 Wat merkt de inwoner?.....	25
5.5 Regionale interventies en activiteiten	25
6 Monitoring	27
Literatuuroverzicht	28
Bijlage 1 Overzicht huidige interventies preventief jeugdbeleid -9 maanden – 23 jaar,	29
niveau 2024.....	29
Bijlage 2 Landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen	30
Bijlage 3 Doelstellingen jeugd uit Beleidskader Sociaal Domein 2020-2024	33
Bijlage 4 Evaluatie 2023-2024 / inzet actiepunten 2025 Kansrijke Start.....	35
Bijlage 5 evaluatie Home Start 2021 – 2024 in Zuidplas	43

Inleiding

Sinds de Jeugdwet 2015 hebben gemeenten de wettelijke taak om jeugdhulp te bieden aan jeugdigen die dit nodig hebben. Ook wordt van gemeenten verwacht dat zij preventieve interventies aanbieden aan jeugdigen en hun ouders. Landelijk is er een toename van een beroep op de jeugdhulp. Een op de zeven jeugdigen (14,3%) in Nederland ontvangt jeugdhulp. Het ministerie van VWS en de gemeenten willen dit landelijk terugdringen naar een op tien jongeren (10%). Om dit te bereiken is de *Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028* opgesteld.

In de gemeente Zuidplas ligt het percentage jeugdigen dat een beroep doet op jeugdhulp lager dan landelijk. Waarstaatjegemeente.nl geeft aan dat 11% van de jongeren in Zuidplas jeugdhulp heeft¹. Dit neemt niet weg dat ook de gemeente Zuidplas de kosten van jeugdhulp ziet stijgen en wachtlijsten toenemen, juist voor de meest kwetsbare jeugdigen.

Naast de *Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028* zijn diverse andere programma's, visies en landelijke opgaven op het gebied van jeugd die aan elkaar raken en deels overlappen. Om deze verschillende opgaven aan elkaar te verbinden kiest de gemeente voor een Integraal Uitvoeringsplan Jeugd. Hiermee voorkomen we dat er verschillende (deel)uitvoeringsplannen worden opgesteld voor iedere opgave. Ook voorkomen we versnippering en overvragen van maatschappelijke partners (waaronder lokaal team).

Het cluster Beleid Samenleving en Bestuursadvies werkt aan een visie op sociaal en maatschappelijk domein. Er wordt daarom in 2025 gewerkt aan het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd 2025. Op basis van de Integrale visie op sociaal en maatschappelijk domein wordt een meerjaren uitvoeringsplan jeugd opgesteld voor 2026-2029.

Beleidsadviseurs jeugd monitoren in samenspraak met de betrokken maatschappelijke partners de voortgang van de activiteiten. Hiermee wordt enerzijds beoordeeld of het uitvoeringsplan volgens planning verloopt en daarnaast om realistische doelen voor het uitvoeringsplan 2026-2029 vast te stellen.

Centrale ambitie

De centrale ambitie van het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd is het versterken van de sociale basis. Daarnaast normaliseren van dat wat bij "het normale leven" hoort. Uitgangspunt is dat jeugdhulp hierdoor toegankelijk is voor de (kwetsbare) jeugdigen voor wie de inzet van jeugdhulp noodzakelijk is. Met het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd willen wij de toegang tot jeugdhulp en de kwaliteit van jeugdhulp verbeteren en daarnaast de jeugdhulpkosten terugdringen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 leest u welke landelijke, regionale en lokale opgaven de achtergrond vormen voor dit Integraal uitvoeringsplan Jeugd. Hoofdstuk 2 beschrijft de actuele cijfers over jeugd in de gemeente Zuidplas. De ambities, actielijnen en doelstellingen worden geschetst in hoofdstuk 3. In de hoofdstukken 4 en 5 worden beide actielijnen nader uitgewerkt. Hoofdstuk 6 beschrijft hoe het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd wordt gemonitord. Tot slot zijn vier bijlagen toegevoegd met meer achtergrondinformatie.

¹ Uit de gegevens in tableau, verwerkt in de kwartaalrapportage Q3, komt naar voren dat 8.7% van de jeugdigen in Zuidplas een jeugdhulp indicatie heeft. In het kader van IUJ werken wij aan de inrichting van een monitor zodat we eenduidige informatie beschikbaar hebben om de voortgang te monitoren.

1. Landelijke, regionale en lokale kaders voor dit uitvoeringsplan

Er zijn momenteel diverse landelijke, (boven) regionale en lokale opgaven op het gebied van jeugd die aan elkaar raken en deels overlappen: het collegeprogramma, de hervormingsagenda Jeugd, IZA-GALA en de regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, zie voor een beschrijving bijlage 2. Om deze verschillende opgaven aan elkaar te verbinden kiezen we voor een integraal uitvoeringsplan jeugd. Hiermee voorkomen we dat er verschillende (deel)uitvoeringsplannen worden opgesteld voor iedere opgave. En we voorkomen versnippering en overvragen van maatschappelijke partners (waaronder Stichting ZO!).

We lopen met dit uitvoeringsplan vooruit op de visie Sociaal en Maatschappelijk Domein, die op dit moment wordt opgesteld. Om aan de in de kaders gevraagde opgaven te voldoen kiezen we ervoor om nu een Integraal Uitvoeringsplan Jeugd voor 2025 te maken. Hierbij sluiten we aan bij de uitgangspunten die zijn vastgesteld in de startnotitie visie Sociaal en Maatschappelijk Domein (zie bijlage 2). Voor de periode 2026-2029 werken we verder aan het Integraal uitvoeringsplan, in afstemming met de visie Sociaal en Maatschappelijk Domein.

In het onderstaande overzicht zijn de doelstellingen/actielijnen van de hierboven genoemde kaders opgenomen, zodat we deze kunnen vergelijken. Deze doelstellingen/actielijnen vormen de basis voor de actielijnen die we gaan formuleren in het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd 2025.

	College-programma	Hervormings-agenda	Regiovisie HG&KM	IZA-GALA
Doelstellingen/actielijnen				
Versterken vroegsignalering <ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen van inzet van jeugdhulp • Vergroten van vindbaarheid en bereikbaarheid van ondersteuning 	✓		✓	✓
Versterken preventie <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen en jongeren groeien zelfredzaam op: <ul style="list-style-type: none"> - Kansrijke Start (inclusief periode voor de geboorte) - Kind naar gezonder Gewicht - Aanpak complexe scheidingen 	✓	✓	✓	✓
Versterken sociale basis <ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van gezonde, fysieke en mentale gezondheid • Vergroten van het bewustzijn over cyberveiligheid • Versterken van de lokale teams en toegang, inclusief verwijzers naar jeugdhulp zoals de huisartsen 	✓	✓	✓	✓
Normaliseren <ul style="list-style-type: none"> • Versterken van ouderschap • Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers 	✓	✓		✓
Versterken samenwerking professionals <ul style="list-style-type: none"> • Versteven van de effectieve keten van zorg • Begeleiding is laagdrempelig en zo dicht mogelijk bij huis • Betere aansluiting onderwijs, WMO, volwassenen-GGZ, bestaanszekerheid en jeugdhulp 	✓	✓	✓	✓
Inzet op brede uitvraag <ul style="list-style-type: none"> • Brede domeinoverstijgende kijk op de gezinssituatie 		✓	✓	✓

Naast de bovenstaande kaders maken we in dit uitvoeringsplan ook een verbinding met diverse andere (lokale) beleidsstukken, zoals het beleidskader Armoede en Schulden 2024-2027 en de Visie op Onderwijs.

2. Situatie in de gemeente Zuidplas

2.1 Achtergrond jeugd in Zuidplas

Aantallen jeugdigen

Uit de informatie van publiekszaken blijkt dat op 1 januari 2025 10.738 minderjarigen in de gemeente Zuidplas woonden. 22% van hen was 3 jaar of jonger, 46% is 4 t/m 11, 32% 12 t/m 17. In verhouding tot de andere gemeenten in Hollands Midden heeft de gemeente Zuidplas meer 0-19 jarigen in verhouding tot het aantal 20-64 jarigen.

Gebiedsprofiel jeugd Zuidplas

Uit het gebiedsprofiel op www.eengezonderhollandsmidden.nl blijkt dat jongeren in de gemeente Zuidplas overall op de verschillende leefgebieden gemiddeld scoren ten opzichte van de andere gemeenten in Hollands Midden. Op deelthema's zijn verschillen te zien.

De gemeente Zuidplas scoort op de gebieden school, veiligheid en ervaring met seksualiteit beter dan gemiddeld in de regio Hollands Midden. Lichamelijke gezondheid en sociale contacten scoren slechter dan gemiddeld in de regio. Zo geeft 13% van de jongeren aan dat zij zich eenzaam voelen (tegenover 9% in Hollands Midden). Ook is 29% van de jongeren niet lid van een vereniging of organisatie. 48% van de jongeren ontmoet vrienden op straat. Eengezonderhollandsmidden.nl beschrijft dat jongeren die op straat vrienden ontmoeten vaker middelen als alcohol, sigaretten, vapes en drugs gebruiken dan jongeren die dit niet doen. Dit komt ook naar voren uit het IJslandse preventiemodel dat in Nederland is vertaald naar de methode Opgroeien in een Kansrijke Omgeving.

Bevindingen jeugdmonitor 2023 van Hecht

GGD Hecht heeft in oktober 2024 een presentatie gegeven van de bevindingen uit de jeugdmonitor 2023. Hiervoor zijn maatschappelijke partners uit het voorveld uitgenodigd: primair en voortgezet onderwijs, buitenschoolse opvang, de Sportstichting, Jeugdgezondheidszorg, het jeugdpreventieteam en het jongerenwerk. In deze presentatie kwamen de thema's leefstijl en welbevinden, school, veiligheid, social media en middelengebruik aan bod. Hieruit komen onderstaande punten als voornaamste aandachtsgebieden naar voren.

55% van de jongeren die deelnamen aan de jeugdmonitor ervaart zeer vaak stress. Dit percentage is hoger dan in de regio (49%). Belangrijke stressfactoren zijn school en huiswerk. 1 op 3 leerlingen ervaart prestatiedruk. Ten aanzien van leefstijl geldt dat het percentage jongeren met overgewicht stabiel is. 50% van de jongeren voldoet aan de beweegnorm.

Hoewel uit het gebiedsprofiel naar voren komt dat de gemeente Zuidplas beter dan gemiddeld scoort op het gebied van veiligheid is het zorgelijk dat 14,9% van de jongeren aangeeft in de laatste 12 maanden een wapen te hebben gedragen. Het valt op dat jongeren die een wapen dragen vaker aangeven dat zij een (zeer) slechte gezondheid ervaren, minder dan 2 dagen per week een uur bewegen, vaker niet goed slapen, vaker psychische klachten en stress ervaren, meer last hebben van prestatiedruk, vaker eenzaam zijn en regelmatig suïcidegedachten hebben.

Er is een lichte stijging van alcoholgebruik. De stijging van alcoholgebruik is mede zorgelijk omdat het drinken van alcohol ook leidt tot ander middelengebruik. Het gebruik van cannabis is licht toegenomen. Het gebruik van harddrugs is afgenomen ten opzichte van 2021.

Conclusie uit de bijeenkomst met het maatschappelijk voorveld was dat het wenselijk is om zo vroeg mogelijk in te zetten op preventie, omdat de problemen die gesignaleerd worden in het voortgezet onderwijs zich vaak al ontwikkelen in het primair onderwijs. Hierbij is de tijdige beschikbaarheid van zowel preventieve inzet, als van hulpverlening een aandachtspunt. Onderwijs en kinderopvang hebben de ervaring dat hulpverlening vaak pas laat kan starten als gevolg van wachtlijsten. Ook wordt aandacht gevraagd voor de invloed van het systeem (ouders en sociaal netwerk). Daarom wordt erop gewezen dat interventies als de prepuberbeurs, thema-avonden, opvoedcursussen en webinars voor ouders (en jeugdigen) ondersteunend kunnen zijn.

2.2 Gebruik van geïndiceerde jeugdhulp

Volgens www.waarstaatjegemeente.nl maakte in het eerste halfjaar van 2024 11% van de jeugdigen in Zuidplas gebruik van jeugdhulp. Onderstaande afbeelding toont het aantal jeugdigen met een jeugdhulpindicatie per leeftijdsgroep in december 2024. We zien dat het grootste deel van de jeugdhulpindicaties werden afgegeven voor kinderen tussen 4 en 12 jaar (555). Voor de groep 12-18-jarigen werden 408 indicaties afgegeven.

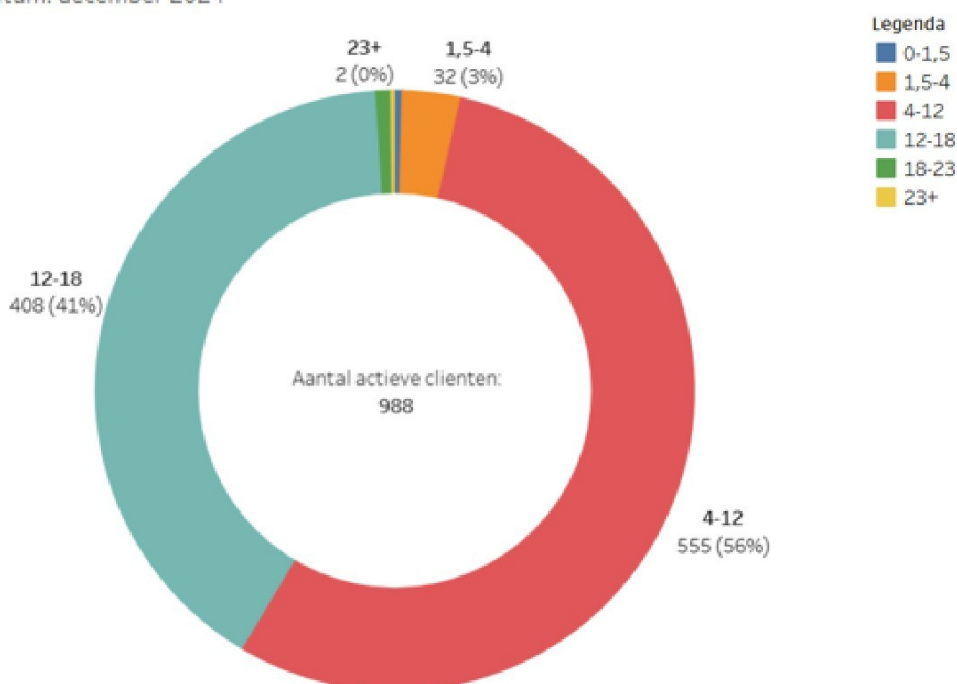
Jeugdhulp binnen de leeftijdsgroepen

Clients naar leeftijdsgroepen

Peildatum: december 2024

Kies peil jaar/maand

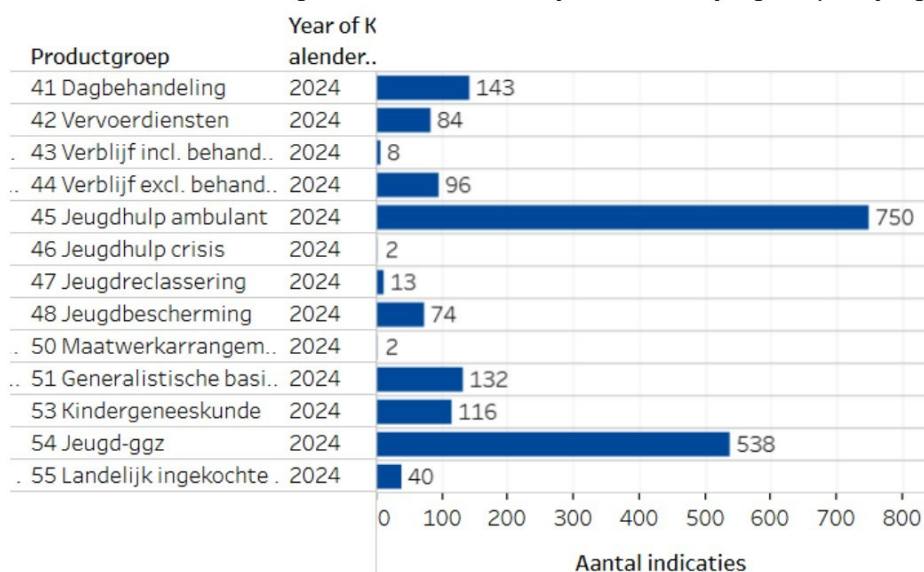
december 2024

Toelichting bij de afbeelding:

In de buitenste cirkel worden indicaties geteld en in het midden staan de unieke cliënten.

Onderstaande afbeelding toont dat voornamelijk ambulante jeugdhulp en jeugd-GGZ werd geïndiceerd.

2.3 Rol van de gemeente

Vanuit de Jeugdwet is de gemeente Zuidplas verantwoordelijk voor het gemeentelijk beleid en de sturing van de uitvoering rond preventie, jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Concreet houdt dit het volgende in:

- Het voorkomen en de vroege signalering van en vroege interventie bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen;
- Het versterken van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;
- Het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders, opdat zij in staat zijn hun verantwoordelijkheid te dragen voor de opvoeding en het opgroeien van jeugdigen;
- Het inschakelen, herstellen en versterken van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en de personen die tot hun sociale omgeving behoren, waarbij voor zover mogelijk wordt uitgegaan van hun eigen inbreng;
- Het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit;
- Integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders, indien sprake is van multiproblematiek;
- Het tot stand brengen en uitvoeren van familiegroepsplannen en het verlenen van hulp op basis van familiegroepsplannen, ter uitvoering en indien sprake is van vroege signalering van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.

2.4 Samenwerkingspartners

Om te komen tot een uitvoerbaar en breed gedragen Integraal Uitvoeringsplan Jeugd, is het noodzakelijk om samen te werken met het maatschappelijk voorveld, sociaal en maatschappelijk domein en zorgpartners. Als gemeente hebben we een regierol richting alle samenwerkingspartners die cruciaal zijn voor een goede aanpak.

De focus ligt op het versterken van de sociale basis. Uitgangspunt is preventie en vroegsignalering. Daar waar mogelijk wordt ondersteuning geboden vanuit het eigen netwerk of voorliggende voorzieningen. Als jeugdhulp nodig blijkt, wordt samengewerkt aan een sluitende keten en wordt met elkaar gezocht naar integrale, waar nodig domeinoverstijgende begeleiding.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de belangrijkste ketenpartners, die zijn betrokken bij de uitvoering van het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd.

Organisatie	Sociaal Domein	Maatschappelijk Domein	Zorgdomein
Stichting ZO! <i>Informatie, advies, kortdurende begeleiding en inzet van de juiste hulp door aanbieders.</i>	✓	✓	
Jeugdgezondheidszorg (CJG) <i>Informatie, advies, mediation, kortdurende begeleiding, themabijeenkomsten en trainingen</i>	✓		✓
Huisartsen/POH Jeugd GGZ <i>Passende doorverwijzing en kortdurende begeleiding (POH jeugd)</i>	✓		✓
Jeugd Preventie Team GGD <i>Begeleidt jongeren tot 18 jaar die in aanraking zijn gekomen of dreigen te komen met de politie.</i>	✓		

Organisatie	Sociaal Domein	Maatschappelijk Domein	Zorgdomein
Scholen <i>Signaalfunctie, schoolmaatschappelijk werk (basisscholen) en jeugdhulp van Stichting ZO! beschikbaar. Jeugdhulp Op School van Enver (VO)</i>		✓	
Kinderopvang <i>Heeft een belangrijke signaalfunctie</i>		✓	
Partners Kansrijke start <i>o.a. Humanitas (interventie Home Start), Verloskundige Praktijk Een Goed Begin</i>	✓		✓
Sportstichting <i>Heeft een rol in het versterken van de sociale basis/gezonde leefomgeving</i>		✓	
Veilig Thuis <i>Onderdeel van Hecht</i>	✓		
Gecertificeerde Instellingen	✓		

Een volledig overzicht van de preventieve ketenpartners, inclusief de door hen aangeboden interventies en de kosten daarvan (niveau 2024) zijn opgenomen in bijlage 1.

3. Ambities, actielijnen en doelstellingen

Op basis van de in hoofdstuk 1 genoemde landelijke, regionale en lokale kaders hebben we de volgende ambities:

- **Het versterken van de sociale basis in Zuidplas.**

In het landelijke GALA Akkoord wordt de sociale basis als volgt omschreven:

“Vrij toegankelijke en informele activiteiten en voorzieningen, gericht op het elkaar ontmoeten en ondersteunen, ontplooiën en ontspannen, die zorgen dat mensen kunnen samenleven en meedoen. Het versterken van de sociale basis gaat over het omzien naar elkaar in wijken en dorpen. Maar ook over het autonoom kunnen leiden van het leven met eigen regie en een netwerk vanuit die basis”.

We zetten waar mogelijk effectief bewezen interventies in.

- **Het toegankelijk houden van jeugdhulp voor de (kwetsbare) jeugdigen voor wie de inzet van jeugdhulp noodzakelijk is.**

Uitgangspunt is dat:

1. Ouders zorgen die zij hebben over hun kinderen zoveel mogelijk zelf oplossen, waar nodig met hulp uit hun eigen netwerk.
2. Als meer nodig is, wordt in eerste instantie gekeken of de zorgen/problemen opgelost kunnen worden met ondersteuning in het voorveld (bijvoorbeeld door schoolmaatschappelijk werk, jongerenwerk, inzet pedagoog, ondersteuning van CJG of POH jeugd).
3. Als dit onvoldoende is, wordt onderzocht of jeugdhulp noodzakelijk is, of dat bijvoorbeeld hulp vanuit WMO het best past. Samen met het gezin wordt onderzocht welke hulp het beste aansluit bij de vraag.

Aan de ambities wordt invulling gegeven via twee actielijnen, die we hieronder in doelstellingen uitwerken:

1. Versterken preventie, normaliseren en vroegsignalering: een stevige sociale basis

- Behoud en versterken van de preventieve interventies voor jeugdigen in Zuidplas, gericht op kansrijk opgroeien, veiligheid en gezondheid.
- Inzet op versterken van ouderschap door het stimuleren van ouder-netwerken.
- In de gemeente Zuidplas hebben het maatschappelijk-, medisch en sociaal domein een gezamenlijke visie op “het gewone leven” en stimuleren oplossingen binnen het eigen netwerk van gezinnen en voorliggende voorzieningen.
- Maatschappelijk-, medisch en sociaal domein werken samen op het gebied van preventie en maken afspraken over wat zij gezamenlijk kunnen bieden t.b.v. een brede sociale basis in de gemeente Zuidplas.
- Inwoners weten waar zij diverse vragen over opvoeden en opgroeien van kinderen kunnen stellen (veiligheid en vertrouwen).

2. Duurzaam oplossen door brede analyse en samenwerken tussen de betrokken ketenpartners.

- Samen met de jeugdige en het gezin wordt een gezamenlijke analyse gemaakt van de ondersteuningsvraag en onderliggende problematiek. Deze is leidend voor alle betrokken partijen.
- Jeugdigen en gezinnen hebben een contactpersoon die zo lang als nodig bij de jeugdige betrokken blijft.
- Op basis van de analyse wordt een integraal begeleidingsplan gemaakt. We laten geen jeugdige los zonder oplossing of perspectief. De organisaties die op onderdelen van dit plan een rol hebben, krijgen van de gemeente de ruimte om te doen wat nodig is.
- Maatschappelijk-, medisch en sociaal domein werken samen op basis van de uitgangspunten van 1gezin1plan1regisseur.
Als gemeente werken we samen met andere gemeenten aan het faciliteren van gezamenlijke domein- overstijgende deskundigheidsbevordering en kennisuitwisseling.

4 Actielijn 1: Versterken preventie, normaliseren en vroegsignalering: een stevige sociale basis

Voorkomen is beter dan genezen. Preventie en vroegsignalering zijn daarom van groot belang om te voorkomen dat zorgen en problemen van jeugdigen en hun ouders escaleren. Met preventie is er extra aandacht voor zowel risicofactoren als beschermende factoren om gezond en veilig op te groeien.

Beschermende factoren kunnen we vinden bij kinderen zelf, bij hun opvoeders en in hun omgeving. Denk hierbij aan harmonieuze positieve relaties in het gezin, kennis over opvoeding en ontwikkeling en zelfwaardering & zelfvertrouwen. Ongelijke kansen en achterstanden worden bestreden binnen kinderopvang en onderwijs. Sport en bewegen draagt bewezen bij aan fysieke en mentale gezondheid en kan preventief werken bij jeugdzorgproblematiek. Ook biedt Sport en bewegen een laagdrempelige manier om kinderen en jongeren in beweging te krijgen en sociale vaardigheden te ontwikkelen. Dit sluit goed aan bij de ambitie om de sociale basis te versterken.

Risicofactoren zijn bijvoorbeeld schoolverzuim, eenzaamheid, relatieproblemen van ouders, huiselijk geweld, armoede, schulden en verslaving. Programma's als Kansrijke Start en armoedebeleid helpen. We voorkomen door middel van deze programma's dat de problemen binnen gezinnen groter en complexer worden.

Vroegsignalering is van belang omdat het mogelijke escalaties kan voorkomen. Organisaties als onderwijs, jeugdgezondheidszorg, huisartsen, kinderopvang en de welzijnssector hebben een rol binnen deze vroegsignalering. Zij zien jeugdigen en hun gezinnen voordat problemen escaleren en kunnen een signalerende rol vervullen.

4.1 Bevindingen uit andere gemeenten en onderzoek

Ter inspiratie hebben we bij andere gemeenten gekeken hoe zij om zijn gegaan met het thema preventie, normaliseren en vroegsignalering. Ook hebben we onderzoeken geraadpleegd. Hieronder beschrijven we de bevindingen.

Gemeente IJsselstein, Rapport Project Financiële beheersmaatregelen uitvoering Jeugdwet. Meer aandacht, minder zorg: Niet iedere dag hoeft een 10 te zijn.

Opvoeden en opgroeien gaat in fases en met verschillende uitdagingen. Het is niet nodig om voor alles een beroep te doen op de gemeente of de jeugdhulp. De gemeente IJsselstein heeft als uitgangspunt dat alle jeugdigen hulp en ondersteuning moeten kunnen krijgen als hun situatie die vereist. De gemeente constateert echter dat onvoldoende is omschreven wat de gemeente verstaat onder eigen kracht en formele en informele zorg. Dit goed omschrijven draagt eraan bij dat de gemeente goed kan motiveren waarom wel of geen jeugdhulp wordt ingezet.

Om de inzet van jeugdhulp terug te dringen wil de gemeente IJsselstein vaker “nee” zeggen als er een beroep op de jeugdhulp wordt gedaan. Hierbij wordt ook gekeken naar vrij toegankelijke alternatieven in het voorveld en heeft de gemeente twee voorwaarden:

1. Versterken van het sociaal team, waarbij het sociaal team meer zelf gaat doen.
2. Aanpassen van de verordening, uitgaande van het minimum dat de gemeente moet regelen.

In de verordening van de gemeente IJsselstein zijn onder andere de volgende punten opgenomen:

- Bij verwijzing naar een niet gecontracteerde aanbieder heeft de gemeente de mogelijkheid om het verzoek tot toewijzing jeugdhulp af te wijzen.
- In geval andere wetgeving kan voorzien in de ondersteuningsvraag, dan is deze altijd voorliggend op de Jeugdwet.
- Als een gevraagde specifieke individuele jeugdhulpvoorziening niet bewezen effectief is, kan het college besluiten om deze voorziening niet toe te kennen en een bewezen effectieve alternatieve individuele jeugdhulpvoorziening te verstrekken.
- Uitgangspunt is dat geen PGB wordt verstrekt voor de inkoop van jeugdhulp bij het sociale netwerk, maar dat het sociale netwerk deze vorm van jeugdhulp kosteloos levert (eigen kracht).

Ten aanzien van PGB heeft de regering het volgende opgemerkt:

“Hoewel de regering de inzet van het sociale netwerk waardevol vindt, acht de regering het wenselijk dat beloning daarbij met een pgb beperkt blijft tot die gevallen waarin dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is”.

Advies Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd

In januari 2025 bracht de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd het rapport *Groeipijn* uit. De conclusies van de Deskundigencommissie sluiten aan bij de voorgenomen acties in actielijn 1. De commissie stelt dat de Hervormingsagenda Jeugd onvoldoende aandacht besteed aan de factoren die leiden tot instroom naar jeugdhulp. De oorzaak van problemen ligt veelal in de omgeving waarin jongeren opgroeien. Gezinsproblemen spelen een rol, maar bijvoorbeeld ook ervaren prestatiedruk op school en in de maatschappij. Samenwerken met de leefwereld van jongeren en ouders (jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, scholen en verenigingen) is volgens de commissie dan ook noodzakelijk.

De commissie adviseert daarom lokale steunstructuren te creëren, versterken en benutten, een minimumniveau van basisvoorzieningen vast te leggen in de wet en te kiezen voor een domeinoverstijgende systemische jeugd- en gezinsaanpak.

De commissie wijst er hierbij op dat uit verschillende onderzoeken bekend is dat het versterken van de sociale basis en preventieve interventies niet automatisch op korte termijn leidt tot minder inzet van jeugdhulp.

De commissie is van mening dat er te hoge verwachtingen zijn van het afbakenen van de jeugdwet. Er wordt vooral een risico gezien van een tweedeling tussen degenen die hun “rechten” opeisen en degenen die niet bij machte zijn om dit te doen. Wel is de commissie van mening dat het zinvol is om vanuit de inhoud het gesprek te voeren om wat jongeren nodig hebben om veilig en mentaal gezond te kunnen opgroeien.

Leren, sturen en verantwoorden in de sociale basis, Verwey-Jonker Instituut, 2022

Het Verwey-Jonker Instituut noemt als redenen om te investeren in de sociale basis:

1. Intrinsieke waarde: ontmoeting, meedoen, omzien naar elkaar.
2. Vroegtijdig signaleren van problemen (hiermee sneller verwijzen/verhelpen)
3. Temperen van zorgkosten en zorgen dat mensen die “echt” zorg nodig hebben dit nu en in de toekomst kunnen krijgen.

Het Verwey-Jonkers Instituut adviseert hierbij het volgende:

1. Heb gepaste en realistische verwachtingen van de sociale basis (neem de intrinsieke waarde als uitgangspunt, maak elkaar ontmoeten makkelijk en vanzelfsprekend).
2. Vrijwilligerswerk is vrijwillig (dus niet top-down); het gaat om wat mensen willen doen en voor elkaar willen betekenen.
3. Er zijn grenzen aan wat de sociale basis kan opvangen en oplossen.
4. Een sterke sociale basis vraagt investeren en anders om gaan met middelen. Mogelijke besparingen laten zich moeilijk meten en vinden op de langere termijn plaats. (Voorkom framing als bezuiniging, dit kan weerstand oproepen).
5. Zorg voor continuïteit (meerjaren beleidsvisie over collegeperioden heen, lange termijn inkoop/subsidie, voortbouwen op bestaande kennis).
6. Verbind sociale basis met andere beleidsdomeinen als ruimte, economie, mobiliteit en veiligheid.
7. Verbind de sociale basis met de tweedelijns zorg.
8. Samenwerkingspartners in de sociale basis en monitoring zijn een bron van leren.
9. Ga met elkaar in gesprek over de sociale basis.

Visie normaliseren. Leernetwerk Normaliseren van Werkplaats SAMEN. 2020

Volgens het Leernetwerk Normaliseren van Werkplaats SAMEN (LNW NOR) is een gedeelde visie en bijbehorende leidende principes een belangrijke voorwaarde om tot normaliseren te komen.

Verwachtingen, onzekerheden, kwetsbaarheden en vragen rondom opvoeden en opgroeien horen bij het leven en kan het best in informele netwerken worden besproken. Idealiter bieden de informele netwerken steun indien nodig. Ook zouden ouders en jeugdigen in de directe omgeving, zoals op school en in de wijk terecht moeten kunnen met vragen. Uitgangspunten zijn:

1. Ouders en jeugdigen nemen waar mogelijk zelf verantwoordelijkheid.
2. Mocht de draagkracht dit niet toelaten, wordt geen beroep gedaan op deze eigen verantwoordelijkheid.

In zowel regionaal, als gemeentelijk jeugdbeleid is het nodig dat normaliseren/versterken van het gewone leven, een leidend principe is. De gemeente faciliteert hierbij informele netwerken en ondersteuning middels laagdrempelige plekken waar jongeren en ouders terecht kunnen en met elkaar in gesprek kunnen.

Professionals moeten de ruimte en tijd hebben om vanuit vertrouwen en gelijkwaardigheid een professionele relatie aan te gaan met jeugdige en ouders. Professionals moeten de inschatting kunnen maken van wat normaal is en erbij hoort en wat meer hulp behoeft.

Normaliseren. Een nadere verkenning. 2021. [REDACTED] (Werkplaats Samen)

Er bestaan verschillende visies op normaliseren. Zo stellen Bloemink (2018) en Gilsing (2019) dat normaliseren benadrukt dat afwijken van het gemiddelde (de norm) niet standaard als problematisch gezien zou moeten worden. Statistiek geeft weer hoe de meerderheid van de mensen zich gedraagt, onderdeel van statistiek is ook dat er een bepaalde mate van spreiding is rond het gemiddelde. Daarnaast ontwikkelen kinderen zich niet allemaal in hetzelfde tempo. Ook om die reden zou afwijken van het gemiddelde niet als stoornis geïnterpreteerd moeten worden, maar als normaal. Volgens psychiater Damiaan Denys (2020) benadrukt de huidige maatschappij de maakbaarheid van het leven te veel en is men "normaal lijden" verleerd.

Ook lector Rob Gilsing (2019) stelt dat de visie op normaliteit voortdurend ontwikkelt onder invloed van stijgende verwachtingen en complexiteit binnen de samenleving (Gilsing, 2019). Door het gebied van normaliteit voortdurend te versmallen en terug te vallen op jeugdhulp en medicalisering wordt er weinig ruimte overgelaten voor individuele variatie in gedrag. Daarnaast wordt er hierdoor minder ruimte gelaten voor andere vormen van kracht. Jeugdigen en opvoeders hebben bovendien het recht om fouten te maken, tevens gelet op de mogelijke voordelen van het maken van fouten en het leren ervan (Lopez & Snyder, 2011; Gilsing & Steenbakkers, 2020).

Op grond van de jeugdwet 2015 zijn gemeenten wettelijk verplicht jeugdhulp te bieden wanneer sprake is van een bedreiging van de veiligheid of veilige ontwikkeling van jeugdigen of wanneer deelname aan het maatschappelijk verkeer niet mogelijk is.

Jeugd en gezinsprofessionals dienen actief bij te dragen aan een zo groot mogelijke eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van cliënten en hun sociale omgeving.

Het onderzoeks- en adviesbureau Andersson Efficers Felix (AEF) constateert dat normaliseren niet vanzelfsprekend blijkt te zijn en adviseert dit vraagstuk lokaal actief op te pakken en concreet te maken. Ook benadrukt AEF het belang van integratie van jeugdhulp in kinderopvang en buitenschoolse opvang benoemd om normaliserend werken te bevorderen. Ook zouden jeugdhulpverleners opgeleid moeten worden om in samenspraak met jeugdigen en gezinnen ondersteuning te organiseren die de zelfredzaamheid van het gezin versterkt.

4.2 Terugkijken op beleid en activiteiten 2020-2024 preventie en vroegsignalering

In deze paragraaf wordt teruggekeken op actiepunten en inzet op basis van het *Beleidskader Sociaal Domein 2020-2024* (zie bijlage 3) die vallen onder de actielijn Preventie en Vroegsignalering t.b.v. jeugd. Daarnaast wordt teruggekeken op de doelstellingen uit het *Collegeprogramma 2022-2026, Ruimte voor iedereen*.

Actiepunten en inzet	Wel/niet behaald
<p>Beleidskader Sociaal Domein 2020-2024 Zuidplas</p> <p>In het beleidskader Sociaal Domein 2020-20224 zijn onderstaande lokale acties ten aanzien van jeugd opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Opgroei- en opvoedadvies beschikbaar in ieder dorp via het CJG. ➤ Laagdrempelige ondersteuning bij relatieproblemen en echtscheiding. ➤ Versterken samenwerking directe verwijzers, gemeentelijke uitvoering en beleid. ➤ Preventie en vroegsignalering met inzet jeugdarts ter ondersteuning van huisartsen t.b.v. passende zorg. ➤ Inzetten van steunouders ter ondersteuning van overbelaste gezinnen (Homestart). ➤ Inzetten POH jeugd GGZ ➤ Cursusaanbod voor ouders en jeugdigen ➤ Actief inzetten van de kennis van de Kindergemeenteraad en de Jongerenraad. ➤ Een dekkend netwerk voor jeugdigen om zich te ontplooiën, o.a. door het stimuleren van het gebruik van de website HoeZitDat. ➤ Een Jongeren Ontmoetingsplek (JOP) in ieder dorp in samenspraak met het Jongerenoverleg. ➤ In samenspraak met CJG, jongerenwerk en jongerencoaches inzetten op continueren van een passend en actueel cursusaanbod voor jeugdigen. ➤ Continueren van beschikingsluwe jeugdhulp in de school. ➤ Pilots om te groeien naar inclusieve kindcentra. ➤ Coaching on the job voor pedagogische medewerkers door een pedagoog wordt een algemene voorziening in voorschoolse educatie. ➤ Uitbouwen van de coalitie tegen eenzaamheid: Zuidplas Verbindt, die zich richt op preventie, vroegsignaleren en tegengaan van eenzaamheid: inzet Join Us door jongerenwerk 	<p style="text-align: center;"> </p>
<p>Collegeprogramma 'ruimte voor iedereen' 2022-2026</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Kansrijke Start</u> Kansrijke Start is opgenomen in spoor 1: kansrijk en gezond Zuidplas. Daarbij is de volgende ambitie geformuleerd: 'meer inzetten op aandacht voor de eerste 1.000 dagen, inclusief de periode voor de geboorte'. Deze ambitie is vertaald in een in november 2022 vastgesteld plan van aanpak Kansrijke Start Zuidplas. <p>Het plan van aanpak heeft 2 doelen, waarvan het 1^e doel past binnen actielijn 1 van dit uitvoeringsplan: (aanstaande) ouders in een kwetsbare positie vroeg signaleren en ondersteunen. Om dit doel uit te voeren zijn de volgende 5 actiepunten geformuleerd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoering van het Prenataal huisbezoek (PHB) door Hecht (GGDHM) 2. Het aanbieden, aan zwangere moeders en ouders met kinderen tot 2 jaar van preventieve opvoedondersteuning via Home Start; 3. Het herkennen en aanpakken van laaggeletterdheid door professionals; 4. Armoede en schuldenproblematiek bij zwangere vrouwen vroeg signaleren en deze doelgroep informeren over inkomensvoorzieningen; 5. Inzet Centering Pregnancy: dit zijn groepsbijeenkomsten om aanstaande ouders voor te lichten over de zwangerschap/bevalling. Ook vinden individuele controles plaats. <p>Het grootste deel van deze acties is behaald, zie voor een toelichting hierop bijlage 4: 'Evaluatie 2023-2024 / inzet actiepunten 2025 Kansrijke Start'</p> 	<p style="text-align: center;"> </p> <p>De actiepunten 1, 2, 4 en 5 krijgen vervolg in de acties voor 2025</p>

4.3 Beleid en activiteiten 2025: preventie en vroegsignalering

In het kader van preventie en vroegsignalering hebben we de volgende actielijn/doelstellingen geformuleerd:

Versterken preventie, normaliseren en vroegsignalering: een stevige sociale basis

- Behoud en versterken van de preventieve interventies voor jeugdigen in Zuidplas, gericht op kansrijk opgroeien, veiligheid en gezondheid.
- Inzet op versterken ouderschap door het stimuleren van het vormen van ouder-netwerken;
- In de gemeente Zuidplas hebben het maatschappelijk-, medisch en sociaal domein een gezamenlijke visie op “het gewone leven” en stimuleren oplossingen binnen het eigen netwerk van gezinnen en voorliggende voorzieningen;
- Maatschappelijk-, medisch en sociaal domein werken samen op het gebied van preventie en maken afspraken over wat zij gezamenlijk kunnen bieden t.b.v. een brede sociale basis in de gemeente Zuidplas;
- Inwoners weten waar zij diverse vragen over opvoeden en opgroeien van kinderen kunnen stellen (veiligheid en vertrouwen).

Om deze doelstelling te bereiken behouden we het huidige structurele preventieve aanbod zoals beschreven in bijlage 1. We hebben dit aanbod getoetst. Het aanbod is in lijn met de doelstellingen.

Daarnaast zetten we in op de uitvoering van de volgende actiepunten:

Actiepunten	Kosten 2025
<p>Optimaliseren (het gebruik van) diverse interventies, met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Het CJG-Cursusbureau: uit een vergelijking met andere gemeenten in de regio Hollands Midden is gebleken dat het aantal deelnemers in Zuidplas procentueel wat achter blijft. We gaan in overleg met Hecht om te bekijken hoe we de trainingen/workshops beter onder de aandacht van potentiële deelnemers kunnen brengen. ➢ Het Jeugd en Jongerenwerk: het aanbod van jongerenwerk sluit aan bij bevindingen uit de jeugdmonitor. Samenwerking met politie, onderwijs, zorg en veiligheid wordt versterkt. 	-
<p>Vindbaarheid informatie sociaal domein</p> <p>We gaan er voor zorgen dat inwoners en professionals op een eenvoudige wijze informatie kunnen vinden over hoe ondersteuning voor jeugd binnen Zuidplas georganiseerd. Hier zijn ook nieuwe ontwikkelingen in sociaal en maatschappelijk domein te vinden. Daarnaast worden inwoners via de gemeentesite eenvoudig doorgestuurd naar Stichting ZO!</p>	-
<p>Organiseren vervolgbijeenkomsten op thema n.a.v. de prepuberbeurs</p> <p>Bijvoorbeeld ten aanzien van drugs/middelengebruik, digitale veiligheid, normaliseren/prestatiedruk</p>	κ
<p>Inzetten leefstijlquiz op alle basisscholen</p> <p>De leefstijlquiz is een uitbreiding van de MQ-scan die op 10 basisscholen wordt uitgevoerd. Met de leefstijlquiz krijgen we inzicht in de leefstijl van kinderen op de basisschool. Op basis van de uitkomsten worden school- en wijkgerichte preventieve interventies t.a.v. leefstijl ingezet. Start leefstijlquiz schooljaar 2025-2026; interventies vanaf januari 2026.</p> <p>NB: budget is alleen voor de leefstijlquiz.</p>	κ
<p>Bestrijden ongelijke kansen en achterstanden</p> <p>Voortzetten onderwijsachterstandenbeleid</p>	-
<p>Inzetten op preventie in basisonderwijs door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Zorg en Advies Team overleg basisonderwijs en kinderopvang en op basis van Dealbreakers. ➢ Inzet jeugdpreventieteam voor kinderen vanaf 8 jaar. ➢ De organisatie van themagerichte bijeenkomsten basisschool kinderen (bijvoorbeeld sociale en digitale veiligheid, normaliseren/prestatiedruk). In 2025 onderzoek/voorbereiding, uitvoering vanaf 2026. 	-

<p>Sport inzetten om de sociale basis te versterken</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sport en bewegen inzetten als middel om fysieke en mentale gezondheid te bevorderen en ook weerbaarheid en inclusie. ➤ We gaan actief samenwerken met sportverenigingen en buurtsportcoaches. De buurtsportcoaches fungeren hierbij als schakel tussen sport, onderwijs, zorg, welzijn en maatschappelijke organisaties om een samenhangend sport- en beweegaanbod te realiseren. ➤ Het Jeugdfonds Sport & Cultuur kan ingezet worden om kinderen op deze manier te laten deelnemen aan sport en bewegen. ➤ Een buurtsportcoach kan kinderen met een beperking ondersteunen in de keuze voor een passende sport. Ook als deze niet binnen de gemeentegrenzen te vinden is. 	-
<p>Formuleren en implementeren van een gedeelde visie op normaliseren</p> <p>We starten een werkgroep normaliseren bestaande uit professionals van Stichting ZO!, Jeugdgezondheidszorg en POH Jeugd. De wijkcoördinatoren van de huisartsen zijn betrokken als klankbord. Doel is te komen tot een gedeelde visie op normaliseren. De resultaten vormen input voor aanpassing van de verordening Sociaal Domein.</p> <p>NB: kosten zijn voor externe begeleiding.</p> <p>Na het vaststellen van de visie werken wij aan het omarmen en uitvoeren van de visie door professionals.</p>	K
<p>Uitvoering actiepunten lokale aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling 2024 – 2028</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ We sluiten als gemeente aan bij landelijke campagnes, zoals de Week tegen Kindermishandeling, Orange the World en campagnes over huiselijk geweld. ➤ We trainen binnen de gemeentelijke organisatie medewerkers die klantcontact hebben op de signalen van Huiselijk Geweld & Kindermishandeling. ➤ We voeren verschillende acties uit in het kader van meer bekendheid en bewustwording rondom huiselijk geweld, signaleren, de meldcode en complexe scheidingen ➤ We vergroten de kennis m.b.t. signaleren en de meldingsbereidheid bij inwoners via de actualisatie en verspreiding van de EHB-ZO kaart (eerste hulp informatiekaart bij zorg en overlast. ➤ In 2025 organiseren we een informatieve sessie voor raadsleden over Huiselijke Geweld en de hulpverleningsketen. ➤ We richten een lokale kamer zorg en veiligheid op waaraan, afhankelijk van het thema of casus, diverse partners deelnemen. ➤ We gaan ons aansluiten bij de website www.scheidingsplein .nl, een digitaal platform voor scheidingsproblematiek voor jeugdigen, ouders en professionals ➤ We gaan als Zuidplas actief deelnemen aan het opstellen van een gezamenlijke regionale visie op complexe scheidingen, niveau Midden-Holland <p><i>De kosten van de hierboven genoemde actiepunten worden bekostigd vanuit de lokale aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling.</i></p>	-
<p>We gaan inzetten op de versterking van het beleid Kansrijke Start</p> <p>De onderstaande actiepunten dragen bij aan vroegsignalering, preventie en normalisering, onder andere via de versterking van het eigen netwerk.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Voortzetten van het prenataal huisbezoek (PHB) bij kwetsbare zwangeren door de JGZ</u> Dit huisbezoek door de JGZ is vanaf 1-7-2022 verplicht, maar kent nog een aantal opstart problemen, die in elkaars verlengde liggen: het aantal signaleringen voor een PHB moet omhoog, evenals het aantal zwangeren dat verwezen wordt naar het PHB, in de eerste plaats vanuit de verloskundigenpraktijken. Bij de verdere uitrol van het PHB gaan we kijken welke lokale oplossingen er mogelijk zijn voor de gesignaleerde aandachtspunten. ➤ <u>We kopen 4 aanvullende trajecten stevig ouderschap prenataal per jaar in bij Hecht.</u> De inkoop van aanvullende trajecten is wenselijk vanwege: <ul style="list-style-type: none"> • de groei van de gemeente • de mogelijkheid tot de inzet van een vervolgtraject n.a.v. het sinds 1-7-2022 wettelijk verplichte prenataal huisbezoek bij kwetsbare zwangeren en hun gezin 	K

<p>NB. Dit betekent dat het in september 2024 in het kader van de aanvullende diensten 2025 genomen collegebesluit, om 2 trajecten stevig ouderschap regulier in 2025 eenmalig om te zetten naar 4 trajecten stevig ouderschap prenataal wordt, ingetrokken.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>We continueren de financiële bijdrage aan Centering Zwangerschap</u> Dit programma combineert de medische controles en alle informatie rondom zwangerschap, de bevalling en de eerste babytijd via groepsbijeenkomsten. Centering Zwangerschap wordt sinds februari 2023 aangeboden door Verloskundigen Praktijk Een Goed Begin. Tot en met Q3 van 2024 zijn 14 groepen van 8-12 personen begeleid. Na afronding van een traject vullen de vrouwen een individuele evaluatie in, de gemiddelde score is een 8/8,5, cliënten zijn enthousiast ➤ <u>We gaan een ouder-kind café opzetten, samen met de partners van het lokale kernteam KS</u> Doel is om een ontmoetingsplek te creëren voor ouders en hun kinderen van 0-4 jaar, waar ouders ervaringen kunnen uitwisselen en kinderen veilig kunnen spelen. Ook kunnen ouders regelmatig aanschuiven bij een workshop of open spreekuur over een relevant onderwerp. Door de opzet van een ouder-kind café kunnen we een doorgaande lijn regelen met de bijeenkomsten bij Centering Zwangerschap. De kosten voor de opzet/start in 2025 worden geraamd op € 6.000,-. De reguliere kosten vanaf 2026 worden geraamd op € 8.000,- per jaar. ➤ <u>We gaan door met de financiering van Home Start in 2025 en 2026</u> Op basis van de uitkomsten van de evaluatie van Home Start (zie ook bijlage 5) wordt de financiering van Home Start in 2025 en 2026 gecontinueerd. Financiering vindt plaats vanuit de Brede SPUK-uitkering. De financiering van Home Start vanaf 2027 zal worden meegenomen in het Uitvoeringsplan Jeugd 2026-2029 dat we later in 2025 gaan schrijven. De basis van dit meerjarenplan is de nog op te stellen visie Sociaal en Maatschappelijk Domein. ➤ <u>Vanaf 2025 kopen we de interventie Nu Niet Zwanger (NNZ) in</u> NNZ ondersteunt mannen en vrouwen in kwetsbare omstandigheden om zelf de regie te nemen over hun kinderwens. De jaarlijkse kosten van NNZ van € 11.500 worden bekostigd vanuit de lokale aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling. ➤ <u>We zetten in op vroegsignalering van armoede en schuldenproblematiek bij zwangere vrouwen en het informeren van deze doelgroep</u> Met Verloskundigenpraktijk een Goed Begin willen we in overleg op welke manier psychosociale factoren beter in beeld kunnen worden gebracht, in afwachting van een aanpassing van het VIS (Verloskundig Informatie Systeem). Dit ook in relatie tot het verwijzen van cliënten naar het Prenataal Huisbezoek van Hecht. We gaan in overleg met de collega's van team samenleving en communicatie over hoe we (aanstaande) ouders in een kwetsbare positie het beste kunnen informeren over inkomensvoorzieningen. ➤ <u>We sluiten aan bij de regionale ketenaanpak Kansrijke Start, niveau Midden-Holland, in de eerste plaats voor wat betreft het vullen / lanceren van de zorgpaden-tool.</u> Deze is bedoeld om zorgverleners in de geboortezorg te helpen om de juiste contactpersonen binnen een gemeente te vinden voor zwangeren in een kwetsbare situatie. 	<div style="text-align: right;"> </div>
---	--

4.4 Wat merkt de inwoner?

Door in te zetten op een stevige sociale basis door het versterken van preventie, normaliseren en vroegsignalering bereiken we dat inwoners:

- Beter geïnformeerd en geadviseerd worden over opvoeden en opgroeien en ook over beschikbare ondersteuning;
- Sneller en effectiever geholpen worden met hun hulpvraag;
- Merken dat zij eerder geholpen worden bij meer complexe vragen;
- In netwerkverband in gesprek kunnen gaan over vragen en zorgen rondom opgroeien en opvoeden van hun kinderen.

4.5 Regionale interventies en activiteiten

Hieronder zijn ter informatie de regionale interventies en/of activiteiten opgenomen in het kader van actielijn 1 Preventie & Vroegsignalering. De gemeente Zuidplas volgt deze lijn die binnen Midden-Holland wordt uitgezet.

Regionale actiepunten

Kansrijke Start

De regionale ketenaanpak Kansrijke Start Midden-Holland richt zich in het kader van de versterking van preventie en vroegsignalering met name op het vullen van de landelijke, digitale zorgpadentool Kansrijke Start. Deze is sinds 2022 beschikbaar voor alle gemeenten/lokale coalities Kansrijke Start. De zorgpaden zijn bedoeld om zorgverleners in de geboortezorg (verloskundigen, gynaecologen, huisartsen, kraamzorg, JGZ) te helpen om de juiste contactpersonen binnen een gemeente te vinden voor zwangeren in een kwetsbare situatie.

De zorgpadentool bevat 19 zorgpaden voor enkelvoudige problematiek. Voorbeelden zijn 'onbedoelde zwangerschap', op gezond gewicht', 'inkomen' en 'huisvesting'. Ieder zorgpad geeft antwoord op de vragen:

- welke (lokale of regionale) ondersteuning is beschikbaar?
- wie verleent de ondersteuning en wat zijn de contactgegevens

De regionale lancering (op Midden-Holland niveau) is voornamelijk gepland voor eind juni 2025. Zuidplas is op dit traject aangehaakt, zie ook de lokale actiepunten hierboven.

Kind naar gezonder gewicht

In het kader van Kind naar Gezonder Gewicht zijn de volgende acties gepland voor 2025:

- Pilot Kind naar Gezonder Gewicht door extra inzet van jeugdverpleegkundige t.b.v. brede anamnese, motivatie en 1Gezin, 1Plan, 1Regisseur (Plan is pilot in Zuidplas en Waddinxveen).
- Training 1Gezin, 1Plan, 1Regisseur voor medewerkers die nog niet getraind zijn (mogelijk ook beschikbaar voor sociaal domein).

Hervormingsagenda Jeugd

- Regionale tafel Hervormingsagenda; afspraken over regionale inzet en kennisdelen/uitwisselen acties.
- Gebruik van wetenschappelijk onderzoek
- Data en monitoring
- Gedeelde visie complexe scheidingen (begeleid door Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd)

Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

In het regionale uitvoeringsplan 'Geweld Thuis Samen Aanpakken 2024-2028' zijn de volgende actiepunten opgenomen:

- Het opstellen van een overzicht op van het preventieve aanbod in de gemeenten op specifieke thema's (zoals gezonde relaties, opvoeden, kansrijke start, etc.). Hiermee geven we de netwerkpartners meer inzicht. We doen dit in samenwerking met andere beleidsterreinen.
- Het opstellen, samen met Veilig Thuis, van een plan om de beeldvorming van Veilig Thuis te verbeteren en om drempels te verlagen
- Het vergroten van de bekendheid van Centrum Seksueel Geweld (CSG). We doen dit rondom regionale relevante campagnes.
- Deelname aan onderzoek of een regio breed (inwerk)programma voor professionals in behoefte voorziet en haalbaar is. In dit werkprogramma maken professionals kennis met de organisaties die actief zijn in de aanpak van huiselijk geweld en het hulpaanbod dat zij bieden.
- Bevorderen bewustwording bij dierenartsen, lokale teams en andere relevante beroepsgroepen van de relatie tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld. Ook wordt het melden van dierenmishandeling door dierenartsen bij Veilig Thuis bevorderd;
- Opzet van onderzoek, vanuit regionale subsidie, bij welke lokale organisaties en binnen welke afdeling van de eigen organisatie inzet van ervaringsdeskundigheid gewenst is. Vervolg hierop is dat we een getrainde ervaringsdeskundige aannemen om de deskundigheid met betrekking tot gesprekstechnieken en het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling te vergroten.

Complexe Scheidingen: Scheidingsplein

www.scheidingsplein.nl is een digitaal platform, speciaal voor kinderen, ouders en beroepskrachten die te maken hebben met een scheiding. De gemeenten in de regio Midden-Holland gaan hier in 2025 bij aansluiten in het kader van de aanpak van complexe scheidingen. Dit onderwerp is onderdeel van de Hervormingsagenda en de aanpak van Huiselijk Geweld & Kindermishandeling.

Voor Zuidplas is de financiering van het scheidingsplein opgenomen in het in oktober 2024 vastgestelde Uitvoeringsplan aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling Zuidplas 2024-2028.

5 Actielijn 2: Duurzaam oplossen door brede analyse en samenwerken

Als er sprake is van problemen bij het opvoeden en opgroeien is het van belang dit vroegtijdig duurzaam op te lossen. Een sluitende samenwerking is hierin belangrijk waarbij het werken volgens '1Gezin1Plan1Regisseur' (1G1P1R) wenselijk is. Hulpverleners werken samen met het gezin in een team, onder leiding van een regisseur. De wensen en mogelijkheden van het gezin zelf zijn hierbij een belangrijk uitgangspunt.

We werken toe naar een situatie waarin, aan het begin van het traject, samen met de jeugdige en ouders, een brede analyse wordt gemaakt. Hierbij worden de ondersteuningsvraag, onderliggende problematiek en/of oorzaken in kaart gebracht. Deze brede analyse wordt gebruikt door alle partijen die met de jeugdige en het gezin werken. Dit voorkomt dat een jeugdige en gezin steeds opnieuw hetzelfde verhaal moeten vertellen en dat verschillende professionals dubbel werk doen. Vervolgens wordt vanuit de analyse met de jeugdige en het gezin een plan opgesteld om de problemen duurzaam op te lossen. Er worden doelen gesteld en afspraken gemaakt. De jeugdige en het gezin hebben hierbij zoveel mogelijk de regie: uitgangspunt is dat wat zij zelf het meest belangrijk vinden. De procesregisseur coördineert de hulp.

Op dit moment zijn betrokken professionals binnen de domeinen (medische) zorg, jeugd en veiligheid nog niet optimaal met elkaar verbonden. Partners werken veelal nog naast elkaar in plaats van met elkaar. Het is niet altijd duidelijk wie regie neemt of eindverantwoordelijk is. Jeugdigen en gezinnen voelen zich te weinig gehoord en moeten hun verhaal meerdere keren aan verschillende partijen vertellen. Doordat hulp en interventies aan jeugd en volwassenen gescheiden zijn, wordt het gezin nog niet altijd beschouwd als één geheel. Deze scheiding is er vaak op zowel uitvoerings- als financieel- en beleidsniveau. Ook wordt een casus soms te snel afgesloten, waardoor de problemen niet duurzaam worden opgelost. In sommige gezinnen is langdurige procesregie nodig, wat niet altijd beschikbaar is.

Met het Integraal Uitvoeringsplan Jeugd willen we samenhangende hulp en steun organiseren voor het hele gezin. Hierbij is het streven dat er één of twee vaste contactpersonen zijn voor de jeugdige en het gezin die de hulp aan alle leden van het gezin coördineren (1Gezin1Plan1Regisseur). Deze contactpersonen staan er niet alleen voor, maar de partijen om het gezin heen dragen samen met het gezin de verantwoordelijkheid om de problemen duurzaam op te lossen. Deze structuurverandering moet meer ruimte maken voor een andere manier van werken die voor het gezin begrijpelijk en transparant is.

5.1 Voorbeeld gemeente Montfoort en bevindingen uit onderzoek

Ter inspiratie hebben we bij andere gemeenten gekeken hoe zij om zijn gegaan met het thema duurzaam oplossen. Ook hebben we onderzoeken geraadpleegd. Hieronder beschrijven we de bevindingen.

Gemeente Montfoort – regio Utrecht West

De gemeente Montfoort heeft het concept De Thuisbasis ontwikkeld voor goede kwaliteit jeugdhulp binnen het beschikbare budget. Sinds 2020 heeft De Thuisbasis een voortrekkersrol in de regio Utrecht-West in een van de proeftuinen van het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming. Gemiddeld genomen is de clienttevredenheid goed.

De Thuisbasis ziet intermenselijke betrokkenheid als basis voor jeugdhulp waarbij kennis en vaardigheden noodzakelijke hulpmiddelen zijn. Kern van De Thuisbasis is dat de jeugdhulpverlener vanuit professionele en authentieke belangstelling luistert naar de gezinsleden en hierop doorvraagt. Hierbij bespreekt de jeugdhulpverlener welke problemen zij ervaren, de achterliggende factoren die bijdragen aan het ontstaan en in stand houden van de problemen. Ook wordt besproken wat de gezinsleden zelf kunnen doen om het gewone leven te herstellen.

Vraagverkenning alleen is niet genoeg: oordeelsvorming en begeleiding horen hier onlosmakelijk bij. Tijdens ieder gesprek worden de doelen besproken. Hierbij wordt ook gesproken over wat nodig is om de hulp te kunnen afschalen of afsluiten.

Van de medewerkers van het lokale team mag ook verwacht worden dat zij zich bewust zijn van schaarste in middelen en mensen, maar niet dat het niets mag kosten. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden en prioriteiten gesteld. Concreet kan hierbij de vraag gesteld worden: “denk vanuit wat het gezin nodig heeft, maar vraag je ook af of je dit zou doen als het je eigen geld was”.

Advies Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd

In januari 2025 bracht de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd het rapport *Groeipijn* uit. Het advies van de Deskundigencommissie sluit aan bij de acties die wij ons hebben voorgenomen in actielijn 2.

Een belangrijke voorwaarde voor succes is een stevig lokaal team dat naast de jongere en het gezin staat. Belangrijke rollen zijn luisteren en doorvragen, geruststellen, zelf ondersteuning bieden en waar nodig doorverwijzen naar specialistische hulp.

De commissie benadrukt het belang om opgaven rondom jeugdigen en gezinnen meer systemisch te benaderen, ook in samenspraak met het medisch domein. Om te komen tot een goede domeinoverstijgende samenwerking is een lange adem nodig. Het vraagt investeren om elkaar te leren kennen en vertrouwen op te bouwen. De gewenste uitkomst is samenwerken op basis van gedeelde waarden, waarbij zowel oog is voor de verschillende (organisatie)belangen, als gehandeld wordt in het gemeenschappelijk belang.

De commissie wijst erop dat het van belang is dat jongeren na afsluiten van de hulp kunnen terugvallen op hulp. Jongeren kiezen er nu regelmatig voor om in zorg te blijven, omdat zij vrezen bij terugval op een wachtlijst te komen.

Normaliseren. Een nadere verkenning. 2021. [REDACTED] (Werkplaats Samen)

De Werkplaats Samen (2021) heeft beschreven dat er in de maatschappij steeds minder ruimte is voor “afwijken”. Mede hierdoor heerst een drang tot diagnosticeren, waarbij de focus voornamelijk wordt gelegd op symptoombestrijding met medicalisering en niet op de oorzaken van het gedrag. Zij concludeerde dat de achterliggende problematiek, mogelijk veroorzaakt door de omgeving van jeugdigen, veelal buiten beeld blijft. De diagnose wordt volgens haar immers niet gesteld op basis van de oorzaken van gedrag, maar uitsluitend op de uitingen van het gedrag. De context wordt veelal over het hoofd gezien.

5.2 Terugkijken op beleid en activiteiten 2020-2024 duurzaam oplossen

In deze paragraaf wordt teruggekeken op actiepunten en inzet op basis van het *Beleidskader Sociaal Domein 2020-2024* (bijlage 3) die vallen onder de actielijn duurzaam oplossen. Daarnaast wordt teruggekeken op de doelstellingen uit het *Collegeprogramma 2022-2026, Ruimte voor iedereen*.

Actiepunten en inzet	Wel/niet behaald
Versterken samenwerking	
➤ Werkgroep jeugd bestaande uit Stichting ZO!, Jeugdgezondheidszorg, POH Jeugd GGZ, wijkcoördinatoren huisartsen.	Loopt
➤ Werkgroep Kind naar Gezonder Gewicht bestaande uit Stichting ZO!, Jeugdgezondheidszorg en Sportstichting.	Loopt
➤ Kernteam Kansrijke Start, bestaande uit Hecht (JGZ), Verloskundigen Praktijk een Goed Begin, bibliotheek De Groene Venen (taal coördinator), Kinderopvang Gro Up, stichting ZO!	Loopt